

Sortförsök i åkerbönor

SAMMANFATTNING

Under 2017 fanns endast ett sortförsök med åkerbönor i Skåne, serien L7-613. Försöksvärden för detta försök var:

- Bengt Michaelsson, Ängelholm
Område 1C+2

Den högsta skörden 2017 var Tiffany (SSd) med en skörd på 6 250 kg/ha. Mätaren visande en skörd på 5 540 kg/ha. I femårsmedelsammanställningen har Fanfare (LmL) den högsta skörden på 5 800 kg/ha. Lägst skörd har GL20W (SSd) med en skörd av 4 819 kg/ha i femårsmedelsammanställningen.

Metod

Försöken är upplagda i en Alpha-design, och den statistiska bearbetningen är gjord i SAS mixed procedure. Alla de utlagda försöken är upplagda i Nordic Field trial system, NFTS.

Mätaren för försöksserien är Fuego (LmL), Graderingarna sker enligt graderingsnycklar i EPPO Standards PP1/26(3).

Resultat

Tre försök lades ut i Sverigeförsöken 2107 varav ett i Skåne. I provningen ingår det 13 sorter. Försöket i Skåne var placerat i nordvästra Skåne. Sådden skedde den 20 april med 55 kärnor/m². Försöket behandlades med 2,5 l Fenix (Aklonifen), den 29 april samt 0,3l/ha Biscaya OD 240, och 0,75 kg/ha Signum WG den 19 juni. Försöket i Skåne skördades den 28 september.

Försöket angrepps av chockladfläcksjuka, bönfäcksjuka och bönbldmögel (*Peronospora viciae*). Dessa sjukdomar gynnas av fuktigt och svalt väder som vi har haft i år. Vid tidiga angrepp kan stora skördeförfluster bli betydande i odlingen. Se tabell 2 där femårsmedelsammanställning visar att Gloria (SSd) och Alexia (SSd) har en signifikant skillnad av att vara något känsligare mot chockladfläcksjuka.

Högst skörd både i femårsmedelsammanställning och i 2017 års sammanställning är Tiffany (SSd) med 5810 kg/ha, och 6250 kg/ha i 2017 års sammanställning. Lägst skörd i femårsammanställningen är GL20W (SSd) med en skörd på 4 810 kg/ha. I 2017 års sammanställning är det istället Banquise (SSd) som har lägst skörd med 5 130 kg/ha. Se tabell 1.

Gällande behandlingseffekter i åkerbönor visade sig att sorten Boxer (SW-ZG 2007) (LmL) gav en merskörd av 610 kg/ha. Boxer (SW-ZG 2007) (LmL) gav även störst merskörd i 2017 års sammanställning. Banquise (SSd) svarade sämst på en svampbehandling i femårsmedelsammanställningen med -150 kg/ha. Vid 2017 års sammanställning var det istället Gloria (SSd) som gav lägst effekt av en svampbehandling med 390 kg/ha. Vid en jämförelse av sammanställningen 2017 och femårsmedel finns ett tydligt samband mellan svampbehandling och merskörd eftersom en svampbehandling gav i genomsnitt 620 kg/ha mer i skörd.

	Signifikant bättre än mätaren
	Signifikant sämre än mätaren

Tabell 1. Kärnskörd av åkerbönor i Sverige, medeltal av länsförsök

SORT	Blomfärg	2013 - 2017			2013		2014		2015		2016		2017		
		kärna kg/ha	Rel tal	Ant. förs	Rel tal	Ant. förs	Rel tal	Ant. förs	Rel tal	Ant. förs	Rel tal	Ant. förs	kärna kg/ha	Rel tal	Ant. förs
Gloria (SSd)	V	4 520	83*3	22	77*3	4	91	5	68*3	3	88*	5	4 930	89*2	5
Fuego (LmL)	B	5 460	100a	22	100a	4	100a	5	100a	3	100a	5	5 540	100a	5
Taifun (LmL)	V	5 070	93*	22	92*2	4	96	5	81*2	3	93	5	5 670	102	5
Vertigo (SSd)	B	5 700	105	22	101	4	106	5	95	3	111*	5	6 100	110*2	5
Boxer (SW-ZG 2007) (LmL)	B	5 620	103	21	99	3	110*	5	99	3	105	5	5 630	102	5
Julia (SSd)	B	5 000	92*2	22	84*3	4	91	5	88	3	91	5	5 680	103	5
Alexia (SSd)	B	5 080	93*	22	86*3	4	102	5	89	3	94	5	5 280	95	5
Lynx (LmL)										3			6 040	109*	5
Banquise (SSd)	V	4 930	90*2	22	90*2	4	98	5	83*2	3	89*	5	5 130	93	5
Tiffany (SSd)	B	5 810	107	13					106	3	98	5	6 250	113*3	5
Fanfare (LmL)	B	5 800	106	17	104	4			100	3	104	5	6 100	110*2	5
GL20W (SSd)		4 810	88*2	6						3	86*	3	5 220	94	3
Birgit (SA)										3			6 060	109*	5
-X- CV% ProbF		5 250	6.9	.0001	4.2	.0001	7.3	0.002	7.7	0.000	8.5	0.000	5 670	5.6	.0001

* Blomfärg. V=vitblommig, tanninfri och B=brokblommig

Tabell 2. Åkerbönor, egenskaperna från försök i hela Sverige 2013-2017

Sorter	Vattenhalt %	Stråstyrka %	Strå-längd cm	Tusen-kornv. g	Protein-halt % av ts	Mognad dagar	Spill vid skörd	Plan tor vår	Höjd cm	Choklad-fläcksj. %
Gloria (SSd)	21.7	83	100	436.6	31.9	143	65	93	95	10
Fuego (LmL)	21.1	94	103	568.0	29.2	143	100	92	104	6
Taifun (LmL)	21.7	93	102	488.0	28.0	144	41	91	103	8
Vertigo (SSd)	21.1	90	108	584.3	29.2	144	146	91	109	5
Boxer (SW-ZG 2007) (LmL)	21.2	93	107	561.0	29.3	144	131	94	104	6
Julia (SSd)	20.6	93	117	510.5	31.0	144	74	89	116	6
Alexia (SSd)	20.4	84	106	455.8	30.4	142	104	93	107	10
Banquise (SSd)	23.4	80	101	538.1	28.6	147	68	88	96	8
Tiffany (SSd)	21.0	94	110	521.0	30.2	143	61	93	111	6
Fanfare (LmL)	21.6	94	111	545.4	29.7	143	82	93	111	5
GL20W (SSd)	21.5	86	99	433.1	30.3	144	85	94	98	9
-X- CV% ProbF	21.4	90	106	512.9	29.8	144	87	92	105	7

Tabell 3. Jämförelse mellan åkerbönsorter. Svampbehandlade och obehandlade

SORT	BEHANDLINGSEFFEKT 2017						BEHANDLINGSEFFEKT 2013-2017 område A						
	Obehandlat			Mer sk.	Behandlat			Obehandlat			Mer sk.	Behandlat	
	Skörd kg/ha	Rel tal	Ant. förs	f. beh. kg/ha	Skörd kg/ha	Rel. tal	Skörd kg/ha	Rel tal	Ant. förs	f. beh. kg/ha	Skörd kg/ha	Rel. tal	
Gloria (SSd)	4740	85*2	5	380	5 120	92	4 890	83*3	4	390	5 280	84*3	
Fuego (LmL)	5 560	100a	4	-20	5 540	100a	5 860	100a	4	400	6 260	100a	
Taifun (LmL)	5 630	101	5	70	5 700	103	5 220	89*2	4	710	5 930	95	
Vertigo (SSd)	5 920	106	5	370	6 290	114*2	6 290	107	4	660	6 950	111*	
Boxer (SW-ZG 2007) (LmL)	5 330	96	5	610	5 940	107	5 710	97	4	870	6 580	105	
Julia (SSd)	5 630	101	5	100	5 730	103	5 300	90*	4	530	5 830	93	
Alexia (SSd)	5 290	95	5	-20	5 270	95	5 580	95	4	500	6 080	97	
Lynx (LmL)	5 760	104	5	570	6 330	114*2							
Banquise (SSd)	5 210	94	5	-150	5 060	91	5 670	97	4	610	6 280	100	
Tiffany (SSd)	6 030	108	5	440	6 470	117*3	6 070	104	2	830	6 900	110	
Fanfare (LmL)	5 820	105	5	570	6 390	115*2	6 290	107	3	670	6 960	111*	
GL20W (SSd)	4 940	89*	3	570	5 510	100	4 280	73	2	660	4 940	79	
Birgit (SA)	6 070	109*	5	-30	6 040	109*							
-X- CV% ProbF	5 530	6.4	.0001	270	5 800	6.6	5 560	5.6	.0001	620	6 180	6.0	
LSD PROB F1												.0001	

Svampehandlingar: 0,75 kg Signum.

Beskrivning av de olika sorterna

(sortbeskrivningar kommer från sortval 2017)

Sortbeskrivningarna nedan är både hämtade från konventionell och ekologisk provning.

FUEGO, från Tyskland är en brokblommig, medeltidigt mognade sort med stor avkastning. Den är medellång med goda stälkegenskaper. Fröet är stort med ganska låg proteinhalt.

GLORIA är en vitblommig sort från Tyskland. Avkastningen är relativt liten, minst bland de provade sorterna. Sorten mognar ganska tidigt, och är medellång med god stälkstyrka och litet spill. Den har hög proteinhalt, högst bland de provade sorterna.

ALEXIA är en brokblommig sort från Österrike. Avkastningen är medelstor. Sorten är relativt tidigt mognande, tidigast bland de provade sorterna. Den är år också medellång och har medelgoda stälkegenskaper samt ett litet frö med hög proteinhalt.

JULIA är en medelstor avkastande brokblommig sort från Österrike. Julia mognar mycket sent, är mycket högvuxen med goda odlingssegenskaper. Fröet är ganska stort med mycket hög proteinhalt.

BOXER är en engelsk brokblommig, medeltidigt mognande sort med mycket stor avkastning. Sorten mognar medeltidigt. Den är medellång och har medelgod stälkstyrka. Fröet är stort med relativt låg proteinhalt.

TAIFUN är en tysk, vitblommig sort vars avkastning är störst bland de vitblommiga sorterna. Mognaden är medeltidig. Sorten är medellång och stälkstyv. Fröet är relativt litet med låg proteinhalt, lägst bland de provade sorterna.

BANQUISE, är en fransk vitblommig sort som ligger strax under den vitblommiga sorten Taifun. Mognaden är sen och stälklängden ganska kort med god stälkstyrka. Spillet är lågt vid skörd.

VERTIGO, är en tysk brokblommig sort med mycket stor avkastning. Sorten är medelsen med medellång stjälk. Fröet är mycket stort med medelhög proteinhalt.

FANFARE, tysk brokblommig sort med hög till mycket stor avkastning. Sorten mognar medeltidigt, som mätaren Fuego. Den är högvuxen med god stälkstyrka och höjd vid skörd. Fröet är relativt stort, och proteinhalten medelhög.

Sorter provade två år

TIFFANY, från Tyskland, är en brokblommig sort med låga halter av vicin och convicin. Avkastningen är mycket stor, strax över Boxer och Fanfare. Sorten mognar medelsent. Den är medellång med god stälkstyrka. Fröet är större än genomsnittligt med hög proteinhalt.

BIORO är en tysk brokblommig sort med låg halt av tanniner. Avkastningen är liten, men osäker eftersom den bara provats fullt ut ett år. Sorten mognar sent, är mycket högvuxen men med god stälkstyrka. Fröet är litet med mycket hög proteinhalt.